

стан місцевих бюджетів, невизначеність в розподілі повноважень і ресурсів між владами різних рівнів, здатних забезпечити структурну перебудову органів місцевого самоврядування, критичний стан більшості галузей на селі.

Нинішня фінансово-економічна нестабільність створює не найкращі передумови для реформ. В місцевому господарстві нарастають численні проблеми, зволікання вирішення яких неприпустимо.

Отже, для зростання самодостатності сільських територіальних громад необхідно внести зміни до Бюджетного кодексу України та в податкове законодавство в частині розширення бази для формування місцевих бюджетів, які включили б до власних доходів частину усіх податків, що формуються на території громад. Разом із тим, слід підтримувати самодостатні, а не дотаційні ради, завершити грошову оцінку земель, переглянути ставки орендної плати, ринкових зборів, формувати громадську думку щодо оптимізації соціальної мережі в населених пунктах і вжити ряд інших заходів для поліпшення життя людей [2].

Література:

1. Стратегія розвитку України «Україна 2020: стратегія національної модернізації» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.radakmu.org.ua/uk/news_and_report/1079.html. – Заголовок з екрану.

2. Півторак В.С. Основні тенденції розвитку малого підприємництва в Україні / В.С. Півторак // Збірник наукових праць Буковинського університету. Економічні науки. – 2013. – Вип. 9. – С. 255-263.

ОСОБЛИВОСТІ РИНКУ КАПІТАЛУ В МУСУЛЬМАНСЬКИХ КРАЇНАХ

*Попадинець О.В., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Функціонування ринку капіталу в ісламських країнах доволі відрізняється від загальновідомого західного віріанту. Головна причина відмінності полягає в наслідуванні доктрин Корану, що суворо забороняють стягування відсотків. Ісламізація фінансових інститутів згідно принципів Корану, особливо банківських інститутів і інститутів страхування, опчала поширюватися з 50-х рр. ХХ ст. Нині ісламські банки і ісламські страхові компанії функціонують у всьому світі. Крім того, багато таких активно розвиваючихся установ знаходяться в таких ісламських державах, як Туреччина, Єгипет, Бангладеш, Малайзія, Пакистан, і вони за допомогою розміщення ісламських цінних паперів зупинили відтік капіталу зі власних країн. Проте механізм функціонування ісламських банків і ісламських цінних паперів до сьогодні недостатньо вивчений європейськими ученими.

Основна відмінність ісламських цінних паперів, як і ісламських банків, визначається, як вже зазначалося, заборонаю Корану на отримання відсотків. Принципи ісламу дозволяють та навіть вітають отримання прибутку, але

забороняють стягувати фіксовані відсотки з депозитів і позик. Коран підкреслює необхідність дотримання «адл» (справедливості) в усіх обмінних операціях. Але, наприклад, надання позики обов'язково закінчується отриманням відсотків у вигляді плати за неї, тобто обміном цінностей, не еквівалентних за вартістю, тому деякими ісламськими ученими постулати Корану трактуються таким чином, що Коран загалом забороняє позики.

Згідно з їх трактуванням забороняється також і біржова гра або «гарар». «Гарар» визначається як ризик, невизначеність, неясність і неможливість продати хороший товар. Тримання акцій на досить короткий термін (біржова гра) можна віднести до спекуляції. Спекуляція ж суворо забороняється. Щодо торгівлі, то торгівля будь-яким майном не суперечить ісламу доти, поки дотримується принцип «адл». Необхідною умовою є легітимність товару. Продажу підлягають тільки товари «залал» (легітимні, дозволені до використанні віруючими), тоді як товари «харам» (нелегітимні) не представляють цінності для мусульман і у продажу не можуть знаходитись. Наприклад, нелегітимними товарами вважають сигарети, алкогольні напої і ін.

Крім того, товари повинні знаходитися у власності продавця, щоб угода щодо обміну була гарантовано. Не суперечить принципам ісламу і основна роль ринку капіталу – фінансування бізнесу за допомогою спрямовування коштів з організацій, що мають їх надлишок до організацій, що відчувають їх нестачу. Наприклад, безвідсоткові позики, тобто надані з нульовою процентною ставкою, відповідають суворим положенням ісламу, за якими покупці паперів (позичальники) можуть добровільно винагородити продавців (позикодавців). З огляду на те, що Коран дозволяє фінансування шляхом отримання позик, але забороняє стягування відсотків, з'явилися різного роду ісламські цінні папери з особливим механізмом отримання з них доходу.

Ці цінні папери мають бути замінені відповідними безвідсотковими кредитними інструментами. Наприклад, ісламські банки пропонують вкладникам ризикові відновлювані сертифікати взаємних фондів замість депозитів з фіксованим відсотком. Участь в прибутку за договором про спільне підприємство часто ґрунтується на попередній оцінці передбачуваного прибутку. Проте необхідно відмітити, що порядок розподілу прибутку і втрат приводить до значних проблем моніторингу і контролю, особливо при кредитуванні малого бізнесу. Інший спосіб уникнення явного стягування відсотків – це комбінування комерційних і фінансових контрактів, наприклад через здачу в оренду з подальшим перепродажем за більш високою ціною.

У світлі цих визначень процентних доходів, які свідчать, що відсотки є варіацією ціни або рівня доходності капіталу, неважко довести, що процентні виплати не можна ліквідувати з ринкової економіки. Результатом відміни процентних виплат стане те, що капітал перетвориться на «безкоштовний товар», оскільки тільки безкоштовні товари мають нульову ціну. Капітал виступає величезною кількістю абсолютно різнорідних товарів і продуктів, а тому припустити, що усе це може стати безкоштовним і власники цих продуктів не вимагатимуть плати за його використання, є абсолютно

неможливим. При нульовій ставці відсотка капітал не приносить доходу. Тому ті, хто виступає за «безвідсоткову економіку», мають визнати, що в такій економіці капітал існувати не зможе.

Таким чином, вивчення особливостей функціонування ринку капіталу у країнах ісламського світу є цікавим та необхідним.

Література:

1. Барановский К. Исламская альтернатива // Закон. Финансы. Налоги. М., 2001, № 3. С. 2-4.

2. Благородов А.В. Банковская система Ирака // Коринф. М., 2000, № 26. С. 9-12.

3. Бокари Ф. Исламский банк развития // Карьера и менеджмент. М., № 27.9. 2000. С. 13-19.

4. Исламские финансовые круги – один из элементов исламского возрождения. // Экономика и управление в зарубежных странах. М., 1997, № 3. С. 3-7.

5. Исламские финансовые отношения и перспективы их осуществления в российском мусульманском сообществе. Материалы Шестого Всероссийского семинара руководителей духовных управлений мусульман // Составители М. Муртазин, Г. Нуруллина. М., 2004. С. 144.

6. Исламские финансы в современном мире. Экономические и правовые аспекты // Составитель и отв. ред. Р. И. Беккин. М., 2004. С. 288.

ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ЕКОНОМІКА

Приходько Д.О., к.е.н.

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Поняття «Підприємництво» та «Економіка» досить докладно і глибоко розкриті в економічній літературі. Однак прямої відповіді на питання, як вони пов'язані, до сих пір немає. Метою доповіді і стало рішення цієї проблеми. На думку доповідача найбільш ефективно цю проблему можна вирішити тільки за допомогою методик 2С70 і ВЕО через визначення основних законів, або сутностей підприємництва та економіки.

Сутність і основний закон економіки визначається як організація будь-якої вартості в будь-якій економіці [1]. Підприємництво характерно тільки для частини економіки – для економіки підприємства (від слів «предприятъ», «робити»). Підприємництво – це організація теж вартості, але тільки особливої її форми – додаткової вартості, вартості, одержуваної тільки за рахунок впровадження нововведень; це створення додаткового прибутку. Вся інша вартість підприємства створюється бізнесом. Отже, підприємництво – це частина, особлива форма економіки, яка сформувалася значно пізніше її основних аспектів. Як відомо вперше термін і поняття «Підприємництво» ввів ірландський вчений-економіст Річард Кантільон (1680-1734) [2].